

Кірдан О. Л.

*доктор педагогічних наук,
професор Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини, Україна*

ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

Для підтримки процесу вдосконалення навчання і викладання в європейських університетах, заохочення та сприяння обміну й співробітництву у сфері вищої освіти між національними і загальноєвропейськими закладами вищої освіти запропоновано десять принципів вдосконалення навчання та викладання, зокрема:

1. Вища освіта додає людям впевненості, озброює їх вміннями жити і навчатися у змінному світі, проактивно відповідати на значні виклики, що мають місце в особистому житті або у суспільстві.
2. Навчання і викладання є студентоцентрованими.
3. Відданість навчанню та викладанню інтегрується у мету, місію та стратегію університету.
4. Керівництво університету активно сприяє розвитку навчання та викладання.
5. Навчання і викладання є колегіальним процесом, що передбачає співпрацю всередині університеті та між університетом і суспільством.
6. Навчання, викладання і дослідження є взаємопов'язані та збагачують один одного.
7. Викладання є ядром академічної практики та цінується як професійна діяльність.
8. У забезпеченні вищої освіти необхідно зважати на розмаїття і відмінності студентів, дисциплін, цілей і результатів навчання. Формат навчання має

формуватися під впливом змісту дисципліни, наявної інформації про те, як навчаються студенти та якого прогресу досягнуто.

9. Значні ресурси та відповідні структури необхідні, щоб підтримувати та уможливити вдосконалення навчання та викладання. Для вдосконалення та здійснення викладання необхідно відповідне і стійке фінансування.

10. Вдосконалення навчання та викладання є рушієм інституційного забезпечення якості та спільною відповідальністю співробітників і студентів університету [1].

Пропоновані принципи обґрунтовують потребу підтвердження освітньої місії університету, мають на меті допомогти університетським лідерам у співпраці з персоналом, студентами та зовнішніми стейкхолдерами забезпечити якість, підвищити актуальність та привабливість вищої освіти; поширюють цінності Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) та співвідносяться зі Стандартами та рекомендаціями із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [2].

Водночас зауважимо, що основна відповідальність за розроблення, імплементацію та постійне удосконалення якості освітніх програм покладена на кожний заклад вищої освіти України.

Відповідно до ESG [2, с. 17–21] інституційне забезпечення якості передбачає розроблення гнучких, відповідних до мети процесів, що дозволяють оцінити та підтвердити якість досвіду, здобутого у навчанні, процес забезпечення якості освітніх програм спрямований на постійне вдосконалення та утвердження культури, що залучає кожного представника університетської спільноти у забезпечення та вдосконалення якості викладання та навчання.

Кожний заклад вищої освіти має визначені політику та процедури внутрішнього забезпечення якості, що передбачають також відповідальність за їхнє невиконання і знаходяться у відкритому доступі на веб-сайті закладу. У межах цієї політики застосовуються відповідні методи самоаналізу та вдосконалення освітньої програми, заклад вищої освіти зобов'язаний

інформувати про результати програми роботодавців, професійні асоціації та громадськість.

Як складник внутрішньої системи забезпечення якості та з метою аналізу і вдосконалення програми доречним є залучення представників різних зацікавлених груп (студенти, викладачі, випускники, роботодавці тощо) для модернізації програми; вивчення та аналіз працевлаштування випускників та відгуків роботодавців про якість програми; оцінювання відповідності освітньої програми потребам і запитам здобувачів освітніх послуг.

Орієнтація закладів вищої освіти на компетентнісний та студентоцентризований підходи до навчання та викладання сприятиме збільшенню гнучкості індивідуальних навчальних траєкторій, визнання компетентностей, набутих поза формальними освітніми програмами.

Отже, заклади вищої освіти мають урізноманітнювати свої освітні місії, способи надання вищої освіти та співпраці, шляхом інтернаціоналізації, цифрового навчання, нових форм надання освітніх послуг та ін. Внутрішня система забезпечення якості освітніх програм стає вирішальним складником системи забезпечення якості освітньої діяльності на інституційному рівні.

Список використаних джерел

1. EUROPEAN FORUM FOR ENHANCED COLLABORATION IN TEACHING. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://bit.ly/EFFECTproject>
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ «Поліграф плюс», 2015. – 32 с.